

Áttekintés

Agrárpolitika az OECD országokban: Monitoring és értékelés 2002

Overview

Agricultural Policies in OECD Countries: Monitoring and Evaluation 2002

Az Áttekintések az OECD kiadványok kivonatos fordításai.
Az Online Könyvesboltban (www.oecd.org/bookshop) díjmentesen állnak
rendelkezésre.

Ez az Áttekintés nem hivatalos OECD fordítás.

ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT

GAZDASÁGI EGYÜTTMŰKÖDÉSI ÉS FEJLESZTÉSI SZERVEZET

Vezetői Összefoglaló

Az agrártermelőknek nyújtott támogatás az OECD országokban két egymást követő évben csökkent, de az 1997-ben elért legalacsonyabb érték fölött maradt. A 80-as évek közepétől némileg nagyobb piaci irányultsággal, kevesebb támogatásra és védelemre irányuló szándékkal találkozunk, de nagy különbségek vannak országok és árucikkek között. A piaci árak támogatásától és a terméktámogatástól való elmozdulás ellenére a legtöbb országban ezek maradnak a támogatás meghatározó formái, amely megakadályozza, hogy a világpiac jelzései eljussanak a termelőkhöz, eltorzítva ezzel a termelést és a kereskedelmet. Bár volt némi előrehaladás az agrárpolitika reformjában, de ez lassú, változó és hiányos volt.

Nyugodt év a reform szempontjából, de az irányvonal vitája változik. 2001-ben kevés agrárpolitikai reformprogram került bevezetésre, és néhány korábban bejelentett reformot elhalasztottak. Számos országban az irányvonallal kapcsolatos tárgyalások olyan területekre összpontosítottak, mint a fenntartható fejlődés, az élelmiszerbiztonság, a környezet, a vidékfejlesztés, a mezőgazdaság multifunkcionális szerepe, a piac koncentráció és a versenypolitika, de a valódi irányvonal-változás ezeken a területeken nem volt számottevő. A néhány országban tapasztalható intézményi változások tükrözték az élelmiszerbiztonsági és vidékfejlesztési kérdések növekvő fontosságát. Ismét sürgősségi intézkedésekkel válaszoltak néhány országban a szivacsos agyvelőgyulladás (BSE), a száj- és körömfájás, a piaci fejlemények és a rossz termés ellensúlyozására. Néhány OECD országban új ártámogatási irányvonalakat vezettek be vagy a már létezőket új termékekre alkalmazták.

Az agrártámogatás teljes összege 311 milliárd USD (347 milliárd euró). Az agrártámogatás teljes mennyiségének (TSE) hozzávetőleg háromnegyede a termelőknek jutott, míg a maradékot általános szolgáltatások (pl. infrastruktúra, ellenőrzés, kutatás és marketing) biztosítására fordították. 2000-től az agrártámogatás teljes összege 10 millió USD-vel csökkent, amely a GDP 1,3 százalékát teszi ki az OECD térségben az 1986-88 között tapasztalható 2,3 százalékos értékkel szemben.

A termelőknek nyújtott támogatás némiképp csökkent 2001-ben. 2001-ben az OECD térségben a mezőgazdasági termelőknek nyújtott támogatás a gazdaságok teljes bevételének (%PSE) a 31 százalékát tette ki, míg ez az érték 32 százalék volt 2000-ben, és 38 százalék volt 1986-88 között. Mint ahogy 2000-ben is, a csökkenés főleg a világpiaci árakat növelte, ezzel visszaesést okozva az ártámogatásban.

A piaci ár támogatása és a terméktámogatás uralkodó marad. A piaci árak támogatásában és a terméktámogatásban való részvétel – amelyek a termelést és a kereskedelmet a leginkább torzító intézkedések közé tartoznak – a 69 százalékos termelői támogatásnak megfelelő magas értéken maradt, bár alacsonyabb az 1986-88 közötti 82 százaléknál. Az OECD gazdák által kapott összegek a világpiaci árak fölötti átlagos 31

százalékon maradtak 2001-ben, míg ez a 80-as évek közepén 58 százalék volt, sok országban védve ezzel a gazdákat a világpiaci jelzések elől.

Kisebb a kormányzati támogatások részesedése a bevételben. A gazdaságok bruttó bevétele 2001-ben átlagosan 45 százalékkal volt magasabb a támogatás nélkül számolt világpiaci áraknál, míg ez 62 százalék volt 1986-88 között. Ez a piaci irányultság némi javulását jelzi, mert a gazdaságok bevétele jobban részesül a világpiaci árból és kevésbé a kormányzati beavatkozásból. Jelentős különbségekkel számolhatunk országok és árucikkek között.

A támogatási szintek széles tartománya az OECD-n belül. 2001-ben a támogatási szint a legalacsonyabb maradt Új-Zélandon (1% PSE) és Ausztráliában (4% PSE), és a legmagasabb Izlandon, Japánban, Koreában, Norvégiában és Svájcban (60% PSE körül vagy e fölött). A nagy támogatást nyújtó országok közül a 80-as évek közepétől Izland, Norvégia és Svájc eltávolodott a támogatás legtorzább formájától. Az Európai Unióhoz való csatlakozásra váró országok, mint a Cseh Köztársaság, Magyarország, Lengyelország, a Szlovák Köztársaság és Törökország %PSE értéke 20 alá esett, míg az Európai Unióban ez 35 százalék. A %PSE értéke Mexikóban, Kanadában és az Egyesült Államokban 20 százalék körül van, vagy annál kevesebb.

A támogatási szintek nagy szóródása az árucikkek között. Míg a legtöbb árucikknek nyújtott támogatás csökkent az 1986-88 közötti időszak átlagával összehasonlítva, a különböző árucikkek támogatottsága széles tartományban mozog. 2001-ben a rizs %PSE értéke több mint 80, a birkahúsé 55, a cukoré és tejé 45, a búzáé és a marhahúsé 36, a baromfié, disznóhúsé, olajos magvaké és a kukoricáé 15 és 20 között van, és kevesebb mint 10 a tojás és a gyapjú esetén. Tulajdonképpen a cukor, a tej és a rizs számára nyújtott mindenféle támogatás piaci ártámogatás, mely intézkedés potenciálisan a leginkább torzítja a termelést és a kereskedelmet.

A 80-as évek közepétől szerény az előrehaladás az agrárpolitikai reformban. Általánosságban nézve a 80-as évek közepétől a mezőgazdaságnak nyújtott támogatás és védelem mértéke csökkent, és elmozdulás történt a kevésbé torzító agrárpolitikai intézkedések felé. Ezek a fejlemények azt teszik lehetővé, hogy a környezetre gyakorolt nyomás csökkenhet, a gazdák bevételeinek folyósítása és más agrárpolitikai célok elérése hatékonyabbá válhat. Azonban a támogatás legtorzítóbb formáinak folyamatos dominanciája azzal jár, hogy a gazdák elől elzártak maradnak a világpiaci jelzései. A jelenlegi támogatási szintek teherként nehezedenek az OECD országok fogyasztói és adófizetői vállára. Ezenkívül korlátozzák a mezőgazdaság gyarodását és a nem OECD országok mezőgazdaságának fejlődését. A WTO Miniszterek elismerték ezt a Dohai Nyilatkozatban azzal, hogy a fejlődő országok igényeit és érdekeit Munkaprogramjuk középpontjába helyezték. Mivel az OECD Miniszterek által elfogadott agrárpolitikai reform alkalmazása lassan halad, ezért nagyobb erőfeszítésekre van szükség. Kihívás maradt, hogy tovább csökkenjen a támogatás, biztosítottak legyenek a jól működő piacok, és olyan jobban irányított intézkedések kerüljenek alkalmazásra, amelyek kevésbé torzítják a termelést és a kereskedelmet, valamint hatékonyan fordulnak mind a hazai, mind a nemzetközi célok felé.

A kiadvány eredeti angol nyelvű változatának tartalomjegyzéke
(*mellékletek, valamint a dobozok, táblázatok és grafikonok jegyzéke nélkül*):

Vezetői összefoglaló

Első rész: Monitoring és értékelés

- I. Gazdasági- és agrárpiaci háttér**
- II. Fő irányvonal-fejlődések 2001-ben.**
- III. Az irányvonalak fejlődésének kiértékelése.**
- IV. Az agrár világpiac és a mezőgazdaságról szóló uruguay-i keretmegállapodás végrehajtása**

Második rész: Ország fejezetek

Harmadik rész: Összegző táblázatok az agrártámogatás becsült értékéről

Ez az *Áttekintés* az alábbi anyag kivonatos fordítása:
Agricultural Policies in OECD Countries: Monitoring and Evaluation
Politiques agricoles des pays de l'OCDE: Suivi et évaluation
© 2002, OECD.

A kiadvány az OECD párizsi központjától (2, rue André-Pascal, 75775 Paris Cedex 16, FRANCE) és a www.oecd.org/bookshop címen vásárolható meg.

Az *Áttekintések* díjmentesen állnak rendelkezésre az OECD Online Könyvesboltban www.oecd.org/bookshop.

Az *Áttekintések* készítését a Közügyi és Kommunikációs Igazgatóság jogi és fordítási csoportja végzi.

email: rights@oecd.org
Fax: +33 1 45 24 13 91

© OECD 2003

Ez az *Áttekintés* abban az esetben reprodukálható, ha megemlítsre kerül az OECD szerzői joga és az eredeti kiadvány címe.